A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (első tanács)

2019. január 10.*

„Előzetes döntéshozatal – Okafogyottság”

A C-169/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a Bírósághoz 2018. március 2-án érkezett, 2018. február 23-i határozatával terjesztett elő az

Atif Mahmood,

Shabina Atif,

Mohammed Ahsan,

Mohammed Haroon,

Nik Bibi Haroon,

Noor Habib és társai

és

a **Minister for Justice, Equality and Law Reform**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes (előadó), A. Rosas, L. Bay Larsen és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– A. Mahmood és S. Atif képviseletében U. O’Brien és C. Sinnott solicitors, C. O’Dwyer SC, valamint D. Leonard BL,

* Az eljárás nyelve: angol.

– M. Ahsan képviseletében U. O'Brien és C. Sinnott solicitors, C. O'Dwyer SC, valamint S. Michael Haynes barrister,

– M. és N. B. Haroon képviseletében S. Kirwan solicitor, M. Lynn SC és A. Lowry BL,

– N. Habib képviseletében E. Larney solicitor, M. Lynn SC és A. Lowry BL,

– Írország képviseletében M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőik: M. Collins SC és S. Kingston BL,

– a német kormány képviseletében T. Henze és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság kormánya képviseletében S. Brandon és R. Fadoju, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Blundell barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Tomkin és E. Montaguti, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 35. o.) 5. cikke (2) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az Atif Mahmood, Shabina Atif, Mohammed Ahsan, Mohammed Haroon, Nik Bibi Haroon, valamint Noor Habib és társai, továbbá a Minister for Justice, Equality and Law Reform (az igazságügyért, az esélyegyenlőségért és a jogi reformokért felelős miniszter, Írország; a továbbiakban: miniszter) között az A. Mahmood, M. Ahsan, M. Haroon és N. Habib családtagjai által benyújtott vízum iránti kérelmek elintézési határideje tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

3 A brit állampolgársággal rendelkező A. Mahmood, M. Ahsan, M. Haroon és N. Habib 2015. november 16-án, 2016. március 18-án, 2015. december 21-én, illetve 2015. december 16-án harmadik országok – azaz a Pakisztáni Iszlám Köztársaság és az Afgán Iszlám Köztársaság – állampolgárságával rendelkező családtagjainak beutazóvízuma iránti kérelmek írországi elintézésében bekövetkező állítólagos késedelem miatt keresetet indított a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt a miniszterrel szemben.

4 Mivel a High Court (felsőbíróság) az említett kereseteknek helyt adott, a miniszter fellebbezést nyújtott be a Court of Appealhez (fellebbviteli bíróság, Írország), amely úgy határozott, hogy az ügyeket az együttes kezelés céljából egyesíti.

5 A. Mahmood brit állampolgár, aki az Egyesült Királyságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, és aki 2013-ban kötött házasságot a pakisztáni állampolgársággal rendelkező S. Atiffal. Mivel A. Mahmood Írországba szándékozott költözni feleségével, 2015. július 9-én beutazóvízumot kért számára Írország karacsi (Pakisztán) konzulátusánál. Azóta mindketten Pakisztánban tartózkodnak e kérelem elbírálására várva.

6 M. Ahsan brit állampolgár, aki 2015 májusa óta dolgozik Írországban. 2012 júniusában Pakisztánban házasságot kötött a pakisztáni állampolgársággal rendelkező Malaika Gulshannal, egy fiuk született. 2015. augusztus 7-én M. Gulshan Írországba való beutazás céljából vízumot kért saját maga és a fia számára a lahorei (Pakisztán) vízumigénylési központban.

7 M. Haroon brit állampolgár, aki gyorséttermi vállalkozást üzemeltet Írországban, házastársa 2013 óta az afgán állampolgársággal rendelkező N. B. Haroon. 2015. június 4-én N. B. Haroon Írországba való beutazás céljából, ügyvédein keresztül Írországban vízum iránti kérelmet nyújtott be azzal a céllal, hogy házastársához csatlakozzon.

8 N. Habib brit állampolgár, aki 2015 februárja óta önálló vállalkozóként él Írországban. Az 1968-ban Afganisztánban született N. Habib 1990-ben kötött először házasságot, amelyből három gyermek származott. 2015 júniusában beutazóvízumot kért anyja számára Abu-Dzabiban (Egyesült Arab Emirátusok) Írország vízumhivatalánál, Írországban pedig két fia és négy unokája nevében az ő jogi képviselőjük nyújtott be beutazóvízum iránti kérelmet.

9 Az alapeljárás felperesei előadják, hogy az alapeljárásban szóban forgó vízum iránti kérelmek elintézési határideje a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt követelmények megsértését képezi.

10 Ezzel szemben a miniszter szerint az említett vízumkérelmek elintézési határideje nem észszerűtlen, amennyiben azt a csalások, a joggal való visszaélések, illetve a névházasságok feltárására irányuló vizsgálatok és ellenőrzések elvégzésének szükségessége igazolja. A miniszter e tekintetben hangsúlyozza, hogy Írországban és az Egyesült Királyságban a névházasságok elősegítésével foglalkozó bűnszervezetek, valamint olyan profitorientált vállalkozások működnek, amelyek azt segítik elő, hogy uniós polgárok kizárólag azzal a mesterséges céllal utazzanak Írországba, hogy az uniós jog alapján kötelezettséget keletkeztessenek.

11 A miniszter ezután úgy véli, hogy az alapeljárásban szóban forgó vízumkérelmek elintézési határideje nem észszerűtlen, amennyiben azt mélyreható biztonsági ellenőrzések azzal a céllal történő elvégzésének szükségessége igazolja, hogy el lehessen oszlatni a terrortámadások fenyegetésének kockázatát, amikor – mint a jelen ügyben – az érintett személyek különösen aggályos harmadik országokból érkeznek.

12 A miniszter végezetül felhívja a figyelmet arra, hogy az uniós polgárok ilyen harmadik országokban tartózkodó házastársai által benyújtott vízumkérelmek száma igen jelentősen megemelkedett. Ez a szám a 2013-tól 2015-ig tartó időszakban 1417%-kal növekedett: a 2013-ban benyújtott 663 kérelem a 2015-ben benyújtott 10 062-re nőtt. A miniszter álláspontja szerint ez az előre nem látható növekedés indokolja a vízumkérelmek elintézési határidejének meghosszabbodását.

13 A miniszter egyebekben azzal érvel, hogy az alapeljárás felperesei nem hivatkozhatnak a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésére mindaddig, amíg a vizsgálatok és ellenőrzések le nem zárultak. A miniszter szerint a valamely uniós polgár családtagja számára vízumot kérelmező személy feladata bizonyítani – mielőtt erre a rendelkezésre hivatkozhatna –, hogy olyan tényleges kapcsolat áll fenn, amely feljogosítja a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagot, hogy tartózkodási jogot szerezzen.

14 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ezt a védekezési jogalapot el kell utasítani, mivel a valódi kérdés az, hogy az alapeljárásban szóban forgókhoz hasonló beutazóvízum iránti kérelmek elintézésében bekövetkező késedelem az említett rendelkezési megsértését képezi-e, valamint hogy igazolhatják-e azt a hivatkozott körülmények.

15 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a beutazóvízum iránti kérelem elintézésében bekövetkező csaknem kétéves késedelem – főszabály szerint – a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének megsértését képezi. Kétségbe vonja emellett, hogy a miniszter által előadott indokok igazolhatnák ezt a késedelmet, és úgy véli, hogy ha ez így lenne, akkor azt az uniós jogalkotó kifejezetten előírta volna ebben az irányelvben.

16 A kérdést előterjesztő bíróság egyébként megjegyzi, hogy körülbelül 7300 beutazóvízum iránti kérelem van folyamatban a miniszter előtt, valamint hogy az elé terjesztett ügy elbírálása ezek mindegyikére hatással lesz.

17 E körülmények között a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A 2., 3. és 4. kérdésben szereplő esetleges igazolástól függően, megsérti-e valamely tagállam a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében szereplő azon követelményt, miszerint a vízumot a lehető legrövidebb időn belül ki kell adni a szóban forgó tagállamban szabad mozgását gyakorló vagy ilyen szándékkal rendelkező uniós polgár házastársának és családtagjainak, ha az ilyen kérelem elbírálása több mint 12 hónapig tart?

2) Az 1. kérdés sérelme nélkül, igazolható-e a [2004/38] irányelv 35. cikke alapján vagy más módon, és így nem sérti az [ezen irányelv] 5. cikk[ének] (2) bekezdését az 5. cikk (2) bekezdése szerinti vízumkérelem elbírálása vagy az arról való egyéb döntés során amiatt felmerült késedelem, hogy biztosítani kell egyebek mellett háttérellenőrzésekkel, hogy a kérelem nem csalárd, nem valósít meg joggal való visszaélést, ideértve azt is, hogy a házasság nem minősül névházasságnak?

3) Az 1. kérdés sérelme nélkül, igazolható-e a [2004/38] irányelv 27. vagy 35. cikke alapján vagy más módon, és így nem sérti az [ezen irányelv] 5. cikk[ének] (2) bekezdését az 5. cikk (2) bekezdése szerinti vízumkérelem elbírálása vagy az arról való döntés során amiatt felmerült késedelem, hogy kiterjedt háttér- és biztonsági ellenőrzéseket kell végezni bizonyos harmadik országokból érkező személyekre vonatkozóan az e harmadik országokból érkező utazókkal kapcsolatos biztonsági aggályok miatt?

4) Az 1. kérdés sérelme nélkül, igazolható-e, és így nem sérti [a 2004/38 irányelv] 5. cikk[ének] (2) bekezdését az 5. cikk (2) bekezdése szerinti vízumkérelem elbírálása vagy arról való döntés során amiatt felmerült késedelem, hogy az egyes harmadik országokból érkező ilyen kérelmek száma hirtelen és nem várt módon megemelkedett, amely kérelmekről úgy vélik, hogy valódi biztonsági aggályokat jelentenek?”

A Bíróság előtti eljárás

18 Írország az írásbeli szakaszban jelezte, hogy az alapeljárásban szóban forgó vízumkérelmekkel kapcsolatban 2017 márciusában elutasító határozatokat hoztak. Az e határozatokkal szemben benyújtott kereseteket A. Mahmood házastársa esetében 2017 júliusában, M. Ahsan házastársa és fia esetében 2017 decemberében, M. Haroon házastársa esetében 2018 februárjában, illetve N. Habib anyja, két fia és négy unokája esetében 2018 januárjában elutasították.

19 Ezen információt követően a Bíróság Hivatala – a Bíróság eljárási szabályzata 101. cikkének (1) bekezdése alapján – a 2018. október 18-i levelében felkérte a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy tájékoztassa a Bíróságot arról, hogy az alapeljárás okafogyottá vált-e, vagy pedig hogy a Bíróság válasza továbbra is szükséges-e a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita megoldásához.

20 2018. október 31-i levelében a kérdést előterjesztő bíróság azt válaszolta, hogy jóllehet a Bíróság válasza nem szükséges az alapeljárás felperesei számára, ő fenn kívánja tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amennyiben a kérdésekre adott válasz több ezer, még folyamatban lévő ügyre lenne hatással.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről

21 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság az uniós jog értelmezéséhez támpontokat nyújt a nemzeti bíróságnak, amelyek szükségesek az utóbbi által eldöntendő jogvita megoldásához (2017. november 15-i Aranyosi végzés, C-496/16, nem tették közzé, EU:C:2017:866, 22. pont).

22 Az EUMSZ 267. cikk szövegéből és rendszeréből is az következik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntést figyelembe vevő határozatot kell hoznia (2016. március 3-i Euro Bank végzés, C-537/15, nem tették közzé, EU:C:2016:143, 32. pont).

23 Az előzetes döntéshozatali eljárás indoka ugyanis nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges megoldásának szükségessége (2016. március 3-i Euro Bank végzés, C-537/15, nem tették közzé, EU:C:2016:143, 33. pont).

24 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás a szóban forgó vízumkérelmek elintézésével kapcsolatban a miniszter állítólagos késedelmére vonatkozott, és arra irányult, hogy a bíróság kötelezze a minisztert az e kérelmekkel kapcsolatos határozathozatalra.

25 Márpedig – amint az a jelen végzés 18. és 20. pontjából kitűnik – amennyiben az alapeljárásban szóban forgó vízumkérelmek mindegyikével kapcsolatban elutasító határozatot hoztak, amelyeket bírósági jogorvoslat útján megtámadtak, és amely kereseteknek nem adtak helyt, továbbá amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság pontosította, hogy a Bíróság válasza már nem hasznos az alapeljárás felperesei számára, az alapeljárás okafogyottá vált, következésképpen pedig már nem tűnik szükségesnek az előterjesztett kérdések megválaszolása.

26 Ily módon még ha a kérdést előterjesztő bíróság nem is vonta vissza az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet – amely bíróság feladata főszabály szerint, hogy levonja a következtetéseket a vízumkérelmeket elutasító határozatokból, és különösen annak eldöntése, hogy fenn kell-e tartania az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, illetve hogy azt módosítania kell-e vagy vissza kell-e vonnia –, a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az említett kérelemről nem kell határozni (lásd ebben az értelemben: 2009. március 24-i Nationale Loterij végzés, C-525/06, EU:C:2009:179, 11. pont).

A költségekről

27 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A C-169/18. sz. ügyben a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) 2018. február 23-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről nem szükséges határozni.

Aláírások